

นวนชนก วิเทศวิทยานุศาสตร์ 2550: บทบาทด้านการเมืองและสังคมของพระราชชายา
เจ้าดารารัศมีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2416-2476)
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์พวงเพชร สุรัตน์วิกุล, อ.ม. 172 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสยามและหัวเมือง
ล้านนาในช่วงเวลาพ.ศ.2416-2476 เพื่อศึกษาบทบาทของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีที่มีผล
ต่อการเมืองและสังคมของเมืองเชียงใหม่ โดยผลการวิจัยพบว่า ประการที่หนึ่ง การเปลี่ยนแปลง
ทางการเมืองและสังคมของจังหวัดเชียงใหม่ในปีพ.ศ.2416-2476 มีผลจากปัจจัยภายนอกคือ
การค้าอาณานิคมของชาติตะวันตกในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองของ
รัฐสยาม ทำให้รัฐสยามดำเนินนโยบายเพื่อการรวมอำนาจสู่ส่วนกลางและปัจจัยภายในคือ
การสร้างฐานอำนาจของชนชั้นผู้นำในเชียงใหม่สอดคล้องกับนโยบายของสยามในการเข้ามา
ประสานผลประโยชน์และมีอำนาจในการปกครองเชียงใหม่อย่างสมบูรณ์ในที่สุด

ประการที่สอง พระราชชายาเจ้าดารารัศมีทรงมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
และสังคมของจังหวัดเชียงใหม่ โดยตลอดพระชนม์ชีพนั้นพระองค์ทรงดำรงพระยศในฐานะ
พระธิดาของเจ้าเมืองประเทศราชและพระราชชายาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
โดยสถานะทั้งสองได้ส่งผลให้พระองค์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่ของคนกลางเพื่อเชื่อม
สัมพันธ์และรักษาผลประโยชน์ทางการเมืองและถ่ายทอดอัตลักษณ์ทางสังคมระหว่างกรุงเทพฯ
และเชียงใหม่ เพื่อยกระดับฐานะของเชียงใหม่ในการรับรู้ของสยามท่ามกลางกระแสการรวม
อำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางของกรุงเทพฯ

ประการที่สาม จังหวัดเชียงใหม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของรัฐสยามซึ่งมีผลต่อ
คนในท้องถิ่นที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับนโยบายต่างๆของส่วนกลางโดยพระราชชายา
เจ้าดารารัศมีเป็นผู้เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสองวัฒนธรรมและทรงนำความรู้จากราชสำนัก
สยามมาปรับใช้ทำให้ยังคงรักษาเอกลักษณ์ท้องถิ่นได้

Nawachanok Witedwittayanusat 2007: The Roles in Politics and Social Change of Prarajjaya Jao Dara Russami in Chiang Mai (1873-1933 A.D.). Master of Arts (History), Major Field: History, Department of History. Thesis Advisor: Associate Professor Phuangphet Suratanakavikul, M.A. 172 pages.

The objectives of this research were to study the relationship between Siam and Lanna state during 1873-1933 A.D. and to study Prarajjaya Jao Dara Russami's role of politics and sociality that effected on the change of Chiang Mai province. The results were:

Firstly, the politics and social change in Chiang Mai province during 1873-1933 A.D. were the results of both external and internal factors. Due to the colonialism of the Western over South-east Asia countries, Siam government had to centralize their power. Chiang Mai leaders adjusted their power to match the Siam centralization.

Secondly, Prarajjaya Jao Dara Russami had a role to change politics and social in Chiang Mai Province. Her status were princess of dependency and Prarajjaya in King Chulalongkorn. Both of statuses were as the middleman for keeping related policy benefit and social between Bangkok and Chiang Mai for centralization.

Finally, Chiang Mai province was under Siam government policy. This reflect let people in local adapt themselves under centralize policy. Prarajjaya Jao Dara Russami not only had adapted the king's household but also preserved local unique.